

בס"ד

Wednesday 3/20/24- Shiur for women

We Have Not Really Learned The Lesson Of Purim

A Shaloch Manos insight

(1) גמרא מגילה דף ז עמוד ב

אָבֵי בַר אָבִין וְרַבֵּי חֲנִינָא בַר אָבִין מְחַלְפֵי סְעוּדָתֵיהוּ לְהִדְדֵי.

The Gemara relates that Abaye bar Avin and Rabbi Hanina bar Avin would exchange their meals with each other to fulfill their obligation of sending portions on Purim.

(2) ר"ן (על הרי"ף) מסכת מגילה דף ג עמוד ב

לא היה לאחד מהם כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו ולפיכך היו שולחין כל אחד סעודתם זה לזה כדי לאכול סעודת פורים ולקיים מצות משלוח מנות

(3) רש"י שם

זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשניה סועד חברו עמו

Klal Yisrael was divided

(4) מגילה פרק כ

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְמֶלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ יִשְׁנֹו עַם־אֶחָד מִפְּנֵי וּמִפְּרֵד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹת מְלְכוּתְךָ וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל־עַם וְאֶת־דַּתִּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלִמְלַךְ אֵין־שְׁנָה לְהַנִּיחָם

Haman then said to King Ahasuerus, "There is a certain people, scattered and dispersed among the other peoples in all the provinces of your realm, whose laws are different from those of any other people and who do not obey the king's laws; and it is not in Your Majesty's interest to tolerate them."

(5) שפת אמת שמות לפורים שנה תרמא

כי כשבני ישראל נעשין אגודה אחת אין לעמלק שליטה בהם...ולכן הלשין המן עם אחד מפוזר ומפורד. שכל כח שלהם האחדות. ועתה הם מפורד.

Criticizing the leadership

(6) ספרי דאגדתא על אסתר - מדרש אבא גוריון (בובר) פרשה ד

א"ל המן לאחשורוש אלהיהם של אלו שונא זמה הוא אלא העמד עליהם זונות ועשה להם משתה וגזור עליהם שיבואו ויאכלו וישתו כרצונם שנאמר לעשות כרצון איש ואיש, ומי שירצה לבוא יבא, ומי שלא ירצה לבוא לא יבא, כדי שלא יהא להם פתחון פה לומר על כרחם הביאום, גזר המלך כך, מיד עמד מרדכי והכריז ואמר בניי הואיל ולרצונכם הוא אל תלכו, שלא יהא פתחון פה לשטן עליכם, הניחו דברי מרדכי והלכו לבית

המשתה, א"ר ישמעאל שמונה עשר אלף ותשע מאות הלכו לבית המשתה ואכלו ושתו וקלקלו, והשטן השטין אותם לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לפניו רבש"ע עד מתי תדבק באומה זו שהם מכעיסים לפניך

7) גמרא מגילה דף יב עמוד ב

רַבָּא אָמַר: כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אָמְרָה לְאַיְדֵיךָ גִּיסָא: רְאוּ מָה עָשָׂה לִי יְהוּדֵי וּמָה שִׁילָם לִי יְמִינִי. מָה עָשָׂה לִי יְהוּדֵי דְלֹא קְטָלִיהָ דְדוֹד לְשִׁמְעִי, דְּאִתְּלִיד מִיְנֵיהָ מְרֻדְכֵי דְמִיקְנֵי בֵּיהָ הָמָן. וּמָה שִׁילָם לִי יְמִינִי — דְלֹא קְטָלִיהָ שְׂאוּל לְאַגָּג, דְּאִתְּלִיד מִיְנֵיהָ הָמָן דְּמִצְעַר לְיִשְׂרָאֵל.

Rava said: The Congregation of Israel at the time said this from the opposite perspective, not as a boast, but as a complaint, remarking: See what a Judean has done to me and how a Benjamite has repaid me. What a Judean has done to me is as David did not kill Shimei...that Mordecai was born from him, and it was he against whom Haman was jealous, leading Haman to issue a decree against all of the Jewish people. And how a Benjamite has repaid me is referring to the fact that Saul, who was from the tribe of Benjamin, did not kill the Amalekite king Agag immediately, from whom Haman was later born, and he caused suffering to the Jewish people.

What gave strength to Amalek?

8) כלי יקר שמות פרק יז פסוק ח (פרשת בשלח)

כך עמלק כל זמן שהיו ישראל שלמים עם ה', והיה גם שלום ביניהם אז לא יכול להם כלל, וכאשר ראה אותם במסה ומריבה על ריב בני ישראל, שהיה מריבה ביניהם, כי כל החניות שקודם מתן תורה כולם היו בתרעומות ובמחלוקות

What brought the salvation?

9) מגילה פרק ד

לִּךְ כְּנוּס אֶת־כָּל־הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אֲצוּם כֵּן וּבִלְחַן אָבּוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כָדַת וְכֹאֲשֶׁר אָבְדַתִּי אָבְדַתִּי

"Go, assemble all the Jews who live in Shushan, and fast in my behalf; do not eat or drink for three days, night or day. I and my maidens will observe the same fast. Then I shall go to the king, though it is contrary to the law; and if I am to perish, I shall perish!"

10) שפת אמת שמות לפורים שנה תרמא

ולכן נאמר כנוס כו' כל היהודים. להקהל ולעמוד על נפשם. הכל ע"י הכינוס והקהילה. ומרדכי הצדיק איתח אותם ונתאחדו ע"י כי היה לו כח האחדות כנ"ל. לכן נק' יחידי. כלל כל היהודים.

11) מנות הלוי

כנוס, פירוש שיכניסם ושיקבצם לדעת אחד, ואם יש ביניהם קנאה ושנאה ותחרות שישלים ביניהם.

12 מגילה פרק ח

אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיהוּדִים | אֲשֶׁר בְּכָל־עִירוֹנְעִיר לְהַקְהֵל וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד וְלַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם טָף וְנָשִׁים וְשָׁלָלָם לְבוֹז

to this effect: The king has permitted the Jews of every city to assemble and fight for their lives; if any people or province attacks them, they may destroy, massacre, and exterminate its armed force together with women and children, and plunder their possessions

13 מגילה פרק ט

וּשְׁאָר הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמְדִינֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהְלוּ | וְעָמְדוּ עַל־נַפְשָׁם וְנָחֲמוּ מְאִיבֵיהֶם וְהָרוּגוּ בְּשִׁנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים אֲלֶיָּהּ וּבְבִזְזָהּ לֹא שָׁלְחוּ אֶת־יָדָם

The rest of the Jews, those in the king's provinces, likewise mustered and fought for their lives. They disposed of their enemies, killing seventy-five thousand of their foes; but they did not lay hands on the spoil.

14 גר"א על דרך הפשט אסתר פרק ט פסוק טז

ועמד. פי' באחדות גמור

15 מגילה פרק ט

וּקְבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר־הִחֲלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר־כָּתַב מְרֹדֶכַי אֲלֵיהֶם

The Jews accordingly assumed as an obligation that which they had begun to practice and which Mordecai prescribed for them.

16 גר"א על דרך הפשט אסתר פרק ט פסוק כג

וקבל היהודים, פי' שכולם קבלו כאחד

How does this relate to Shaloch Manos

17 ספר מנות הלוי אסתר פרק ט' פסוק י"ט

הנמשכים אחר בני המדינות, וכן היושבים בערי הפרזות בפרוז בן יומו, עושים יום ארבעה עשר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו, כמו שהיה ענינם כאיש אחד, להקהל כל אחד עם חבירו, היפך איש צד ואויב לשון רמיה האומר עם אחד מפוזר.

18) שפת אמת שמות לפורים שנה תרמא

זה קבעו המצות קריאה בצבור משפחה ומשפחה כו'. שבזמן הבית היו מתאחדים ממש במקום אחד. ועתה בגלות התאספות כל מקום ומקום בכח מצות אלו. משלוח מנות ומתנות לאביונים. הכל בעבור האחדות כנ"ל. וכן אומרים בראותם יחד תכלת מרדכי בכח האחדות כנ"ל

19) ספר דעת חכמה ומוסר [הרה"ג ר' ירוחם ליוואיווץ זצ"ל]

אמרינגן בגמ' (מגילה ז') דהו מחלפי סעודתייהו להדדי וכי רשמי : זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשני' סועד חבריו עמו. והקשו ע"ז איך יצאו י"ח מצות משלוח מנות באופן זה ? וחדש בזה הב"ח "שכיון שכל ענין משלוח מנות הוא שיהא שמח עם אוהביו ורעיו ולהשכין ביניהם אהבה אחוה ורעות, א"כ אם יסעוד א' עם חברו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות". מעיקרי המצוה הוא שישלח למי שיש לו טיגא וקפידא עליו, וכן צריך שתי מנות, דבר חשוב, בכדי שיתפייס, ובמתנות לאביונים די במנה אחת לכל אביון, דעני מתפייס אף במנה אחת. בקצרה, שרשי מצות אלו הוא שתתרבה האהבה, דיסודו של פורים הוא אהבה ואחוה. ובאמת נוכל להרגיש זאת בחוש שפורים משפיע שפע של ברכה להכלל ישראל, שבתה קנאת איש מרעהו, בטלו מדנים בין אחים, יום הפורים הוא מחק על כל זה.

Did not last...

20) מגילה פרק י

כ' | מַרְדֵּכַי הַיְהוּדִי מְשֻׁנָּה לְמַלְךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצוּי לְנֶב אֶתְיוּ דְרַשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדָבָר שְׁלוֹם לְכָל-זָרְעוֹ :

For Mordecai the Jew ranked next to King Ahasuerus and was highly regarded by the Jews and popular with the multitude of his brethren; he sought the good of his people and interceded for the welfare of all his kindred.

21) גמרא מגילה דף טז עמוד ב

"כ' מַרְדֵּכַי הַיְהוּדִי מְשֻׁנָּה לְמַלְךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ וְגָדוֹל לַיְהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶתְיוּ". "לְרֹב אֶתְיוּ", וְלֹא לְכָל אֶתְיוּ. מְלַמֵּד שֶׁפִּירְשׁוּ מִמֶּנּוּ מְקַצֵּת סְנֵהֲדָרִין. אָמַר רַב יוֹסֵף : גָּדוֹל תְּלַמּוּד תּוֹרָה יוֹתֵר מִהַצְּלַת נַפְשׁוֹת, דְּמַעֲיָקְרָא חֲשִׁיב לִיָּה לְמַרְדֵּכַי בְּתַר אַרְבָּעָה, וְלְבַסּוֹף בְּתַר חֲמִשָּׁה. מַעֲיָקְרָא כְּתִיב : "אֲשֶׁר בָּאוּ עִם זְרוּבָבֶל יִשׁוּעַ נְחֵמְיָה שְׂרָיָה רַעֲלִיָּה מַרְדֵּכַי בִּלְשָׁן", וְלְבַסּוֹף כְּתִיב : "הַבָּאִים עִם זְרוּבָבֶל יִשׁוּעַ נְחֵמְיָה עֲזָרְיָה רַעֲמִיָּה נְחֲמָנִי מַרְדֵּכַי בִּלְשָׁן"

The verse states: "For Mordecai the Jew was second to the king Ahasuerus, and great among the Jews, and accepted by the majority of his brethren" (Esther 10:3). The Gemara comments: The verse indicates that Mordecai was accepted only "By the majority of his brethren," but not by all his brethren. This teaches that some members of the Sanhedrin parted from him, because he occupied himself with community needs, and was therefore compelled to neglect his Torah study. They felt that this was a mistake and that he should have remained active on the Sanhedrin. Rav Yosef said: Studying Torah is greater than saving lives, as initially, when listing the Jewish leaders who came to Eretz Yisrael, Mordecai was mentioned after four other people, but at the end he was listed after five. This is taken to indicate that his involvement in governmental affairs instead of in Torah study lowered his stature one notch. The Gemara proves this: At first it is written: "Who came with Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bilshan" (Ezra 2:2); but in the end in a later list it is written: "Who came with Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Azariah, Raamiah, Nahmani, Mordecai, Bilshan"

